

Seprődi János (Kibéd, 1874. aug. 15. – 1923. márc. 6. Kv.) – zenetörténész, folklorista. Középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi Református Kollégiumban végezte (1894), magyar–latin szakos tanári diplomáját a kolozsvári egyetemen szerezte (1898). Mindvégig a kolozsvári Református Kollégiumban tanított (többek között éneket is).

1897 és 1911 között [*népzenét](#) gyűjtött főleg szülőfalujában, illetőleg 1908 nyarán Kárpátalján. [*Magyar *népzenegyűjtésének](#) jelentős részét a [*Magyar Néprajzi Társaság](#) folyóiratában, valamint énekkari feldolgozásban (Eredeti székely dalok, férfikarra, [*Erdélyi Múzeum](#) 1914) adta közre. Zenetörténészként értékes kéziratokat ismertetett, kritikusként pedig mélyrehatóan elemezte a magyar zenei élet időszerű problémáit. Az elemi és középiskolai nevelés kérdése is foglalkoztatta. Zenekritikákkal, sőt a Napkeletben (1921–22) színházi kritikákkal is jelentkezett. Számos írásában a református egyházi zene, kiváltképp az énekeskönyv kérdéseit boncolgatta.

A magyar zene sajtóságainak megismeréséért és történeti kérdéseinek tisztázásáért végzett termékeny és sokoldalú munkássága révén a Bartók Béla és Kodály Zoltán nevével fémjelzett modern [*népzenetudomány](#) úttörője volt. Kezdetől fogva legtöbb folklorisztikai vonatkozású írásában azt vallotta, hogy a legsürgősebb tennivaló a tudományos céllal és módszerrel folytatandó adatgyűjtés. Halaszthatatlannak tartotta a szomszéd- és a keleti rokon népek zenéjének vizsgálatát, a kölcsönhatások tanulmányozását. 1901 és 1913 között nyolc részletben közzétett Marosszéki dalgyűjteménye, melyben a megbízható adatközlésen túl számos helytálló elméleti-módszertani magyarázatot és kitűnő megfigyelést foglalt írásba, az 1940-es években és később megalkotott zenei falumonográfiák előhírnökének tekinthető. Fabó Bertalan [*magyar népdal](#) zenei fejlődése c., 1908-ban megjelent könyvéről írt, nagy feltűnést keltő bírálatában rámutatott az egész magyar zenetudomány akkori elmaradottságára és az elvégzendő kutatási feladatokra. Legidőtállóbb írásában a kibédi székely táncokat ismertette. Zenetörténeti munkái közül kiemelkedik a Kájoni-kódexről írt nagy jelentőségű tanulmánya, melyben Kájoni életéről és műveiről, elsősorban a kódex történetéről nyújtott részletes tájékoztatást, valamint kifogástalanul megfejtette a gyűjteményben levő dallamok hangjegyírását, az orgonatabulatúrás kottákat átírta a ma használatos ötvonalas rendszerbe.

Munkái, fontosabb dolgozatai: Marosszéki dalgyűjtemény. I–VIII. (Ethnographia 1901–13); A reformátusok próbaénekeskönyvének bírálata (Protestáns [*Szemle](#) 1904); Emlékirat a magyar zene ügyében (Bp. 1906); Föladatok a magyar zene körül (Budapesti [*Szemle](#) 1906); A [*magyar népdal](#) zenei fejlődése ([*Erdélyi Múzeum](#) 1908/5); A magyarországi református gimnáziumok énektanításának tervezete (Kv. 1908); Egyházi énekeskönyv az erdélyi református egyházkerület használatára (uo. 1908); Marosszéki énekmondók (in: EME Emlékkönyv, uo. 1906); A Kájoni-kódex irodalom- s zenetörténeti adalékai (Irodalomtörténeti Közlemények 1909); A középiskolai énektanítás (Magyar Paedagogia 1909); A népiskolai énektanítás főbb kérdései (Néptanítók Lapja 1909); A székely táncokról ([*Erdélyi Múzeum](#) 1909/4); A magyar reformátusok énekeskönyve ([*Szemle"](#)>[*Református *Szemle](#) 1910); Liszt Ferenc első kolozsvári látogatása ([*Erdélyi Múzeum](#) 1911); A Batthyány-kódex jelentősége (in: EME Emlékkönyv, Kv. 1913); Magyar hatások a kisorosz zenében. (Ethnographia 1915/1); Népköltési gyűjteményeink hiányai ([*Erdélyi Múzeum](#) 1915/4–6); Házasító dalok (Ethnographia 1916); Farkas Ödön hangfejlesztő elmélete. I–IX. (Erdélyi [*Szemle](#) 1920); Virágének (in: Az Erdélyi [*Irodalmi Társaság](#) Almanachja. Kv. 1922); Bartók Béla művészete ([*Pásztortűz](#) 1924, ill. a cédulaanyaggal kiegészítve: Zenetudományi tanulmányok. Bp. 1959).

A munkásságának egészét bemutató-értékelő kötet: Válogatott zenei írásai és [*népzenei](#) gyűjtése (Buk. 1974) [*Almás István](#) és [*Benkő András](#) gondozásában, kettőjük és Lakatos István tanulmányával jelent meg.

Kovács Dezső: S. J. [*Pásztortűz](#) 1923. – Tavasz Sándor: S. J. [*Magyar Nép](#) 1923/12. – Tárcza Bertalan: Emlékbeszéd S. J. felett. [*Magyar Dal](#) 1923/10. – Kőműves Lajos: S. J. halálára. [*Keleti Újság](#) 1923/53. – Szabolcsi Bence – Tóth Aladár: S. J. Zenei [*Lexikon](#) II. Bp. 1931. – Illyés Géza: S. J. [*Szemle](#)">[*Református Szemle](#) 1933. 161–168; 1934. 5–13. – Szabó T. Attila: S. J. és tudományos hagyatéka. [*Erdélyi Múzeum](#) 1943; uő: S. J., az ember és a tudós hagyatéka. [*A Hét](#) 1974/27. – Benedek István: Az első erdélyi [*népzenekutató](#). [*Világosság](#) 1947. dec. 25. – Szegő Júlia: Haladó hagyományaink. Aki a népművészet ügyéért a múltban síkraszállt: S. J. [*Igazság](#) 1954. aug. 30. – Weissmann János: S. J. Grove's Dictionary of Music and Musicians VII. London 1954. – Demény János: Emlékezés S. J.-ra, a [*magyar népzenekutató](#)s úttörőjére. In: Sínek között. Bp. 1957; uő: S. J. válogatott zenei írásai és [*népzenei](#) gyűjtése. Tiszatáj 1974/9. – [*Benkő András](#): Mit jelent nekünk S. J. munkássága? [*Művelődés](#) 1958/3 (újra közzölve: Kisajátított [*Művelődés](#). [*Antológia](#) 1948–1967. Kv. 2001); uő: S. J., a zenepedagógus. [*Korunk](#) 1972/5; uő: S. J. válogatott zenei írásai és [*népzenei](#) gyűjtése. [*Új Élet](#) 1974/8. – Katona Szabó István: S. J. [*Falvak Dolgozó Népe](#) 1971. jan. 27.; uő: S. J. [*Új Élet](#) 1976/1. – Ráduly János: S. J. élő emléke. Vörös Zászló 1972. máj. 7. – Angi István: Méltó köszöntés. [*Utunk](#) 1974/20. – Csire József: Modern zeneírásunk úttörője. [*A Hét](#) 1974/19. – Nagy Tibor: Száz éve született S. J., zenei anyanyelvünk újjászületésének megalapozója. Magyar Nemzet 1974. aug. 15. – Sárosi Bálint: S. J. Muzsika 1974/10. – Kacsó András: A székely tánc kutatás Seprődítől napjainkig. [*Művelődés](#) 1974/11. – Cseke Péter: S. J. szép emlékezete. [*Falvak Dolgozó Népe](#) 1974/27. – Seprődi János. In: Brockhaus–Riemann: Zenei [*Lexikon](#). Szerk. Carl Dahlhaus és Hans Heinrich Eggebrecht. A magyar kiadás szerkesztője Boronkay Antal. III. kötet. Bp. 1985. 350–351. – [*Benkő András](#): Mit jelent nekünk S. J. munkássága? In: Kisajátított [*művelődés](#). [*Antológia](#). Kv. 2001. – Márta Szekeres – Farkas-Ferenc László: Seprődi János. In: The New Grove Dictionary of Music and Musicians. London 2001. – Sárosi Bálint: Seprődi János (1874–1923). In: uő: Zenei anyanyelvünk. 2. kiadás. Bp. 2003. 24–26. – [*Almási István](#): A [*népzenekutató](#) Seprődi János. In: uő: A [*népzene](#) jegyében. Válogatott írások. Kv. 2009. 7–33.

(Al. I. – B. A.)